

4.5. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost Vzdělávací obor: Výchova k občanství

4.5.2. Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

1. Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu Občanská výchova je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova k občanství stanovených RVP pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

Cílem Ov je vzdělávat a vychovávat žáky v uvědomělé, sebevědomé, samostatné jedince, vážící si svých rodičů a přátel, tolerantní, mravních kvalit, zbavené rasistických předsudků, dobré vlastence / znalé principů fungování státní správy a samosprávy/, euroobčany / obeznámené se základy fungování a významu mezinárodních organizací/. Cílem je seznámit žáky s odbornými termíny souvisejícími se základním probíraným učivem, jejich vysvětlení, které by mělo vyústit v pochopení problému. Prostřednictvím exkurzí, školních výletů, rehabilitačních pobytů, škol v přírodě seznámit žáky s památnými, zajímavými místy našeho státu.

2. Časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Občanská výchova je vyučován na 2. stupni: **ZŠ** v 6., 8. a 9. roč. s pevně stanovenou časovou dotací – 1 vyuč. hod. týdně, v 7. ročníku 2 hodiny týdně – využita 1 disponibilní hodina k naplnění učebních osnov vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

ZŠ - LMP v 6., 8. a 9. roč. s pevně stanovenou časovou dotací – 1 vyuč. hod. týdně, v 7. ročníku 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá v kmenových třídách a v počítačové učebně.

3. Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející kompetence žáků

- **Kompetence k učení**

Učitel:

- vede žáky k získávání informací z různých zdrojů (denní tisk, internet, časopisy, odborná literatura, jiné texty)

- učí žáky shromažďovat a třídit informace dle důležitosti
- učí žáky reflektovat úspěšnost dosažení cíle
- naučí žáky klást otázky (k věci)
- seznamuje žáky s odbornými termíny souvisejícími s probíraným učivem
- **Kompetence k řešení problémů**

Učitel:

- ukazuje žákům cesty (možnosti) k řešení problémových životních situací (modelové situace)
- bere v úvahu náměty a zkušenosti žáků
- umožňuje pracovat (při zadávání problémových úkolů) s materiály a zdroji, v nichž si mohou žáci ověřit správnost svého řešení
- **Kompetence komunikativní**

Učitel:

- vede žáky k práci v komunitním kruhu (sdělovat si své pocity a názory)
- umožňuje pracovat v týmech
- dává žákům prostor pro utváření vlastních názorů
- vede žáky k sledování aktuálního dění ve světě i v ČR (vyhledávat aktuality i kuriozity a diskutovat o nich)
- využívá aktivizačních her a soutěží v různých probíraných tématech
- **Kompetence sociální a personální**

Učitel:

- naučí žáky základním pravidlům slušného chování (situační scénky), rozpoznat nevhodné, netolerantní chování lidí
- vede žáky k zvládnání sociálních problémů v rodině, mezi partnery, ve škole
- vštěpuje žákům osobní a duševní hygienu v denním životě

- vede žáky k sebepoznání a sebeúctě
- naučí žáky zdravě se stravovat a základům správného stolování
- vede žáky k samostatnosti
- naučí je hospodařit s penězi
- **Kompetence občanské**

Učitel:

- vede žáky k dodržování povinností a uplatňování práv, k pochopení demokracie
- umožňuje žákům spolupodílet se na plnění „Školní preventivní strategie“, vede žáky k prevenci sociálně - patologických jevů
- naučí žáky uplatňovat kladný přístup k přírodě a životnímu prostředí
- naučí je chovat se šetrně ke kulturním památkám
- vede žáky k vhodnému využití volného času, k aktivní účasti na společensko - kulturních akcích školy
- vede žáky k dodržování tradic svátků i školních tradic
- upozorňuje na kladné vzory /historie i současnost /

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k plánování úkolů a postupů a jejich aplikaci v praktickém životě
- umožňuje diferencované výkony dle individuálních schopností žáků (vzhledem k jejich zdravotnímu postižení)
- vede k profesní orientaci (dle schopností a možností jednotlivých žáků)
- seznamuje žáky s nabídkou studijních oborů a pracovních míst pro žáky se

4.Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova /OSV/

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, žakovská skupina a stávají se jím běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na drobných vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost, a to k Výchově k občanství. Konkrétně k tématům lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití (Člověk ve společnosti) a podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností spjatých s uvedenými tématy. Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví**, která byla částečně integrována do předmětu **Ov**, je vhodné v tématech reflektujících sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích.

Osobnostní a sociální výchova tak může nápomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu i sociálnímu životu.

Tematické okruhy průřezového tématu

Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj žáků.

Osobnostní rozvoj :

- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
- kreativita

Sociální rozvoj:

- poznávání lidí
- mezilidské vztahy
- komunikace
- kooperace a kompetice

Morální rozvoj:

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana /VDO/

Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti.

Tematické okruhy průřezového tématu

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech /VMEGS/

Důležitým prostorem pro realizaci daného průřezového tématu se stává obor Výchova k občanství, v jehož vzdělávacím obsahu se zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi.

Tematické okruhy průřezového tématu

Evropa a svět nás zajímá

Objevujeme Evropu a svět

Jsme Evropané

Multikulturní výchova /MV/

Kulturní diferenciacce

Lidské vztahy

Etnický původ

Multikulturalita

Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova /EV/

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, k jeho aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technologickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí.

Tematické okruhy průřezového tématu

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova /MeV/

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality / věrohodnost zpráv a událostí – komunikativní reklamy/.

Tematické okruhy průřezového tématu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality / receptivní činnosti/

K posílení globálního myšlení žáků a rozvoje evropské identity při respektování identity národní bude uskutečněno projektové vyučování, při kterém budou uplatněny následující mezipředmětové vztahy : Čj, Kd, Dv, D, Z, Př, Vv, Hv, Pč.

Projekt se uskuteční pod názvem : „**Evropa a svět** “.